

HLJ-
katsaus
5/10

.....
1.9.2010

Helsingin seudun liikennejärjestelmä-
suunnitelma (HLJ 2011)

Liikenteen hallinta ja liikkumisen
ohjaus HLJ 2011:ssä

www.hsl.fi

Osana HLJ 2011:n valmistelua on tehty selvitys *Liikenteen hallinta ja liikkumisen ohjaus*. Selvitystyön tavoitteena on ollut luoda Helsingin seudun toimijoiden yhteinen tahtotila ja strategia liikenteen hallinnan ja liikkumisen ohjauksen toteuttamiseksi. Selvityksessä on kuvattu, mitä liikenteen hallinta ja liikkumisen ohjaus tarkoittavat liikennejärjestelmätasolla ja miten ne tukevat muita kehittämistoimenpiteitä.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (HLJ 2011) suunnataan seudullista liikennepolitiikkaa ja määritellään liikennejärjestelmän kehittämisen suuntaviivat. HLJ 2011:tä tehdään koko Helsingin seudun yhteisenä hankkeena. Suunnittelualue kattaa pääkaupunkiseudun kunnat, Kuuma-kunnat ja Kuntaryhmä Neloset. Suunnitelmassa tarkastellaan liikennejärjestelmän kehittämistä aina vuoteen 2050 saakka. Liikennejärjestelmäluonnos valmistuu syksyllä 2010 lausuntoja ja kannanottoja varten. Suunnitelma viimeistellään siten, että liikennejärjestelmäpäätös voidaan tehdä vuoden 2011 alussa.

Liikenteen hallinta ja älyliikenne

Liikenteen hallinnan ja älyliikenteen tavoitteena on liikenneverkon tehokas hyödyntäminen. Liikenteen hallinta on liikenneverkon operointia, esimerkiksi liikenteen ohjausta, tiedottamista sekä häiriöiden, kysynnän, kaluston ja kuljetusten hallintaa. Älyliikenne on tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä liikenteessä. Liikenteen hallinnan toimenpiteet edellyttävät useiden tahojen yhteistyötä sekä uusia henkilöresursseja ja järjestelmäinvestointeja.

Toistaiseksi liikenteen hallinnan infrastruktuuria on toteutettu lähinnä yksittäisille väylille, eikä seudullisesti kattavia järjestelmiä juuri ole. Lisäksi liikenteen hallinta on organisoitu liikennemuotokohtaisesti. Liikennehäiriöiden hallinnan yhteistyömalleja on kehitetty pääosin poliisin, pelastuslaitoksen ja hätäkeskuksen suuntaan. Jatkossa liikenteen hallintaa tulisi kehittää kokonaisvaltaisemmin yli kulkumuotojen ja hallinnollisten rajojen.

Liikkumisen ohjauksen avulla kohti kestävästä liikkumisesta

Liikkumisen ohjauksen tavoitteena on ympäristöystävällisiin liikkumistottumuksiin kannustaminen. Liikkumisen ohjauksessa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa. Liikkumisen ohjaus on esimerkiksi neuvontaa, markkinointia, liikkumisen suunnittelua sekä liikkumisen palvelujen koordinoitua ja kehittämistä. Ohjauksen avulla varmistetaan, että kestävä liikkuminen otetaan huomioon eri prosesseissa ja päätöksissä, kuten kaavoituksessa ja sen toteutuksessa.

Suomessa kestävästä liikkumisesta palveluita on yleensä edistetty erillisinä hankkeina. Yksityisautoilulle voidaan kuitenkin tarjota kilpailukykyisiä vaihtoehtoja nimenomaan kokonaisuuksina: jotkin matkat onnistuvat joukkoliikenteellä, kävellen tai pyöräillen, toisinaan taas tarvitaan autoa ainakin osalle matkaa. Auton ei kuitenkaan välttämättä tarvitse olla oma ja sitäkin tulisi ajaa taloudellisesti. Olennaista on, että tietoa kestävästä liikkumisesta on saatavilla kootusti ja helposti. Palveluiden käyttöä voidaan edistää esimerkiksi kampanjoilla tai lähestymällä kohderyhmiä räätälöidyllä informaatiolla henkilökohtaisesti.

Liikenteen hallinnan, älyliikenteen sekä liikkumisen ohjauksen pääkeinoja.

Ilmastonmuutos ja toimintaympäristön muuttuminen edellyttävät monipuolisia toimia

Pääkaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelma PLJ 2007:stä tehdyn pohjoismaisen arvioinnin mukaan jatkossa tulee panostaa erityisesti siihen, että vaikutetaan liikkumisen kysyntään ja kulkutapoihin sekä kehitetään joukkoliikennepalveluja. Lisäksi olemassa olevan infrastruktuurin ja palveluiden käyttöä pitää tehostaa liikenteen hallinnan ja informaation keinoin.

Liikenteen hallinnan ja liikkumisen ohjauksen merkitys korostuu HLJ 2011:ssä, sillä sen keskeinen kärkitavoite on ilmastonmuutoksen hillintä. Muita voimakkaasti toimintaympäristöön vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi globalisaatio ja väestön ikääntyminen. Globalisaatio muuttaa Suomen tuotannon rakennetta ja vaikuttaa liikkumiseen ja kuljetuksiin. Väestön ikääntyminen edellyttää muun muassa tuottavuuden parantamista. Julkisen rahoituksen niukkuus jatkuu pitkälle tulevaisuuteen, mikä vaikuttaa investointimahdollisuuksiin. Asiakkaiden laatu-tietoisuus ja vaatimukset kasvavat voimakkaasti. Ajoneuvo-tekniikka kehittyy ja älyliikenteen kannalta tärkeiden teknisten laitteiden määrä ajoneuvoissa lisääntyy.

Keskeisimpiä toimintalinjoja ja keinoja

Liikenteen hallinnan ja liikkumisen ohjauksen toimenpiteitä tarvitaan kaikilla HLJ 2011:n kehittämistasoilla. On kuitenkin huomattava, että toimenpiteet liittyvät tyypillisesti muihin keinoihin ja niiden olisi syytä olla osa organisaatioiden jatkuvaa toimintaa, ei vain erillisiä hankkeita.

Liikenteen hallinnan ja liikkumisen ohjauksen esimerkkihankkeita:

Kestävän kehityksen mukainen yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

- Toteutetaan tietojärjestelmä ja rajapinnat, joilla voidaan tarjota kaupallisille asunnonhakuportaaleille liikkumiseen liittyviä tietoja.
- Selvitetään palveluverkon muutosten liikenteellisiä vaikutuksia, esimerkiksi lähipalvelujen, kuten koulujen, päiväkotien tai terveysasemien lakkautuksen tai sijainnin muutosten osalta.

Joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn yhteydet ja palvelut

- Luodaan kestävän liikkumisen palvelupaketteja, jotka voivat sisältää joukkoliikennettä, autojen yhteiskäyttöä, pyöräilyä, taksipalveluja ja auton vuokrausta.
- Laaditaan ja toteutetaan toimintasuunnitelma autojen yhteiskäytön edistämiseksi.

Liikkumisen ohjaus, hinnoittelu ja sääntely

- Sovitaan pitkäjänteinen seudullinen liikenteen hinnoittelupolitiikka kuntien ja valtion kesken.
- Työnantajat, koulut ja muut liikkumista aiheuttavat tahot sitoutetaan edistämään kestävästä liikkumisesta, esim. edistetään liikkumissuunnitelmien käyttöönottoa.
- HLJ-suunnitelman osapuolet sitoutuvat toteuttamaan omissa organisaatioissaan liikkumissuunnitelmat.

Liikenteen infrastruktuuri

- Panostetaan liikenteen tieto- ja viestintätekniikan infrastruktuuriin Helsingin seudulla seuraavan 10 vuoden aikana kansallisen älyliikenteen strategian mukaisesti.
- Kehitetään toimintamalli, jolla varmistetaan, että infrastruktuurihankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen käytön tarpeet koko hankkeen ajan.
- Suunnitellaan ja toteutetaan Kehäradan ja Länsimetron toteutuksen yhteydessä pilotti-terminaaleja, joissa on panostettu eri kulkumuotojen yhdistämiseen.

Liikennejärjestelmän operointi ja ylläpito

- Määritellään riittävän korkeat, seudulliset kunnossapidon laatustandardit bussipysäkeille sekä kävely- ja pyöräteiden eri osille ja kehitetään kunnossapidon hankintaa ja laadunvalvontaa.
- Laaditaan ja toteutetaan eri kulkumuotojen liikenteen hallinnan operatiivisten keskusten välinen yhteistyömalli ja varautumissuunnitelmat erilaisiin häiriötilanteisiin.

HLJ-katsauksia:

1/10 HLJ 2011 Valmistelun tilanne keväällä 2010
2/10 HLJ 2011 Laaja liikennetutkimus (LITU 2008) ja liikennemallien käyttö HLJ 2011:n laadinnassa
3/10 HLJ 2011 Joukkoliikennestrategia
4/10 HLJ 2011 Kävely ja pyöräily Helsingin seudulla
5/10 HLJ 2011 Liikenteen hallinta ja liikkumisen ohjaus HLJ 2011:ssä
6/10 HLJ 2011 Tavaraliikenne Helsingin seudulla
7/10 HLJ 2011 Pysäköintipolitiikkaselvitys
8/10 HLJ 2011 Ajoneuvoliikenteen verkkoselvitys
9/10 HLJ 2011 Maankäyttö- ja raideverkkoselvitys (MARA)
1/09 HLJ 2011 Puiteohjelma
2/09 HLJ 2011 Liikenteen nykytila
3/09 HLJ 2011 Tulevaisuustarkastelu
4/09 HLJ 2011 Visio ja strategiakehikko
5/09 HLJ 2011 Vuorovaikutus ja vaikutusten arviointi valmistelussa
6/09 HLJ 2011 Valmistelun tilanne syksyllä 2009

HSL Helsingin seudun liikenne

Opastinsilta 6A, Helsinki
PL 100, 00077 HSL
puh. (09) 4766 4444
etunimi.sukunimi@hsl.fi

HRT Helsingforsregionens trafik

Semaforbron 6 A, Helsingfors
PB 100, 00077 HRT
tfn (09) 4766 4444
fornamn.efternamn@hsl.fi